

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 3 czerwca 2011 r.

**Pani
Bogusława Miernik
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bieruniu**

LKA-4101-02-02/2011/P/11/176

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bieruniu, dalej zwanym „MOPS” lub „Ośrodkiem”, w zakresie udzielania pomocy poszkodowanym w wyniku powodzi występujących w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 14 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania MOPS w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

I. NIK ocenia pozytywnie działania podjęte przez MOPS dla zinwentaryzowania strat oraz ich oszacowania i ustalenia zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym, co uzasadniają:

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

- posiadanie przez Ośrodek rzetelnej wiedzy o wysokości strat poniesionych przez osoby fizyczne w powodzi z maja 2010 r.². Inwentaryzacji i szacowania strat dokonywano na podstawie informacji uzyskanych od poszkodowanych i zweryfikowanych przez wywiady środowiskowe, przeprowadzone przez pracowników socjalnych, oraz zaświadczeń potwierdzających położenie budynku lub mieszkania w obszarze objętym powodzią, wydanych przez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w Bieruniu,
- wzmocnienie obsady kadrowej Ośrodka (o 40 pracowników socjalnych z innych ośrodków, dwóch pracowników oddelegowanych z Urzędu Miasta w Bieruniu, trzech stażystów skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Bieruniu oraz zatrudnienie trzech pracowników na umowę zlecenie), w związku sytuacją nadzwyczajną z maja 2010 r., której wynikiem była konieczność wydania bez zbędnej zwłoki 1 224 decyzji, dotyczących powodzi. Liczba wydanych decyzji o przyznaniu pomocy bądź odmowie jej przyznania w 2010 r. wzrosła o 88 % w stosunku do 2009 r.,
- rzetelne prowadzenie ewidencji udzielonej pomocy finansowej, przyznanej na podstawie decyzji Dyrektora MOPS dla każdego poszkodowanego, w „*Kartach świadczeń*” oraz ewidencjonowanie pomocy rzeczowej w „*Kartach pomocy*”, zgodnie ze wzorem przekazanym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, w piśmie z 24 maja 2010 r. W toku kontroli NIK poddano weryfikacji wysokość świadczeń udzielonych 17 poszkodowanym, którzy potwierdzili otrzymanie pomocy finansowej za pośrednictwem Ośrodka, w wysokości zgodnej z kwotami ujętymi w ewidencji OPS,
- wystąpienie Dyrektora Ośrodka do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o wprowadzenie uproszczonych zasad przeprowadzania wywiadu środowiskowego, w wyniku czego ograniczono zakres wywiadu do danych zawartych w IV części kwestionariusza wywiadu środowiskowego – „*Aktualizacja wywiadu*”. Skrócono w ten sposób czas rozpatrywania wniosków i uproszczono procedury ustalania prawa do zasiłku i jego wysokości.

II. NIK oceniła pozytywnie wykorzystanie środków pomocowych przeznaczonych dla powodzi, mimo wystąpienia nieprawidłowości, co uzasadniają:

---

² W Gminie Bieruń powódź wystąpiła w dniu 17 maja 2010 r. i objęta tereny o powierzchni 1.500 ha, (36,9 % powierzchni Gminy), w tym 350 budynków mieszkalnych (2 wielorodzinne) oraz 290 budynków gospodarczych i inwentarskich. Poszkodowanych zostało 371 rodzin (730 osób).

- Zorganizowanie, od pierwszych godzin od wystąpienia powodzi, we współpracy z Dyrektorem Ośrodka Edukacji w Bieruniu oraz innymi służbami gminnymi, w okresie od 18 do 28 maja 2010 r., schronienia 78 osobom narażonym bezpośrednio na utratę życia. Osobom poszkodowanym zapewniono również posiłki, pomoc lekarską oraz psychologiczną.
- Udzielenie pomocy, w formie zasiłku, na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych 260 poszkodowanym rodzinom, w łącznej wysokości 1.446,3 tys. zł. Wypłacanie zasiłków następowało w terminach od 8 do 30 dni od wystąpienia powodzi, z wyjątkiem zasiłków, które przyznano w wyniku uwzględnienia odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (24 sprawy) lub ich rozpatrzenie opóźniło się z powodu zwłoki poszkodowanych w uzupełnianiu niezbędnej dokumentacji (2 sprawy). Szczegółowej analizie poddano 18 decyzji o przyznaniu zasiłku. We wszystkich przypadkach zasiłki przyznano na podstawie wniosków osób poszkodowanych, po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

NIK jednak zwraca uwagę, że w zbadanych postępowaniach, w dokumentacji 6 wywiadów środowiskowych nie ujęto zapisów o możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych ze środków własnych, który był jednym z warunków przyznania zasiłku.

- Udzielanie zasiłków na remont lub odbudowę domu lub lokalu mieszkalnego. Wypłacono łącznie 111 zasiłków w wysokości do 20 tys. zł, na sumę 1.769,3 tys. zł. Szczegółową analizą objęto 10 decyzji o przyznaniu zasiłku. We wszystkich przypadkach decyzję wydano w oparciu o dokumentację fotograficzną, załączoną do akt, a w formularzu wywiadu środowiskowego podawano opis zakresu uszkodzeń. Natomiast w przypadku zasiłków w wysokości od 20 tys. zł do 100 tys. zł wycenę szkód przeprowadzali uprawnieni rzeczoznawcy z listy Wojewody Śląskiego. Spośród 106 zasiłków, na łączną kwotę 9.461,3 tys. zł, zbadano 9 postępowań o wypłatę tych zasiłków (9,5 % kwoty zasiłków przeznaczonych na ten cel) i stwierdzono, że ich wypłatę realizowano zgodnie z warunkami określonymi w wydanych decyzjach oraz zgodnie z zasadami określonymi przez MSWiA, tj. w dwóch transzach, przy czym wypłata drugiej transzy następowała po przedłożeniu faktur przez beneficjenta i weryfikacji ich zgodności ze sporządzonymi wycenami. Zgodność ze sporządzonymi wycenami weryfikowały również uprawnione osoby, w przypadku całkowitego rozliczenia otrzymanej kwoty zasiłku.

- Przyznawanie zasiłków wspierających rodziny rolnicze. W zbadanych 10 postępowaniach o wypłatę tych zasiłków stwierdzono, że zasiłki w pełnej wysokości, tj. 4 tys. zł, otrzymało 3 właściciele gospodarstw, a w pozostałych 7 przypadkach, w związku z niespełnieniem warunku, wynikającego z § 7 *rozporządzenia w sprawie pomocy dla rolników*³, tj. niezawarciem umowy ubezpieczenia, obejmującego ochroną ubezpieczeniową co najmniej 50 % powierzchni upraw rolnych, zasiłek pomniejszono o 50 %. Objęte pomocą rodziny rolnicze spełniały warunki określone w § 2 pkt 3 ww. rozporządzenia.
- Terminowe składanie sprawozdań Rb-50 za III i IV kw. 2010 r. Prezentowane w sprawozdaniach dane były zgodne z zapisami w księgach rachunkowych.

III. NIK równocześnie ocenia negatywnie:

1. Brak w prowadzonych przez Ośrodek kartach pomocy potwierdzenia przez 14 poszkodowanych odbioru otrzymanej pomocy rzeczowej, w postaci sprzętu AGD, m.in.: pralek, lodówek, kuchenek, z naruszeniem § 8 Zarządzenia Burmistrza z dnia 14 czerwca 2010 r. w sprawie regulaminu określającego zasady i kryteria przyznawania pomocy mieszkańcom dotkniętym skutkami powodzi w maju 2010 r., zgodnie z którym *„każdą formę pomocy należało udokumentować podpisem osoby poszkodowanej”*⁴.
2. Nieprzekazanie poszkodowanym kart pomocy, co było niezgodne z wytycznymi ws. wzoru kart pomocy i sposobu ich stosowania, zawartymi w piśmie Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej ŚUW z dnia 24 maja 2010 r., wskutek czego prowadzone karty pomocy nie mogły w pełni służyć celom, dla których je wprowadzono: ewidencjonowaniu pomocy materialnej, pochodzącej z różnych źródeł, a także zapobieganiu nierównomiernemu rozdziałowi środków.
3. Brak pisemnych procedur w zakresie organizowania pomocy poszkodowanym w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego, w tym m.in. powodzi, pomimo że Dyrektora MOPS, zgodnie z Planem zarządzania kryzysowego Urzędu, zobowiązano m.in. do: organizowania pomocy humanitarnej i społecznej, weryfikowania przydatności otrzymywanych darów, zapewnienia transportu, schronienia, wyżywienia, uruchomienia pomocy socjalnej oraz koordynacji pomocy humanitarnej.

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 889).

⁴ Fakt przekazania ww. sprzętu poszkodowanym został potwierdzony w innych dokumentach.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- **opracowanie procedur organizowania pomocy humanitarnej i społecznej, mającej zastosowanie w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. Adresat
2. NIK Delegatura we Wrocławiu
3. Aa.